

Ens Hopandes Röst i Öknen.

N:o 11. November. 1852.

Utdrag af Doktor Nutströms sändebref till
Stockholms Präster.

1. Huru sen J ut i predikstolen? J hafwen icke predikat Guds sanning och råd till det fallna menskesläktets salighet. — — J hafwen namngifwit för willfarelser, att ofta nämna Jesum, Hans blod, dödd. sår, uppståndelse. —

J hafwen grundat nåden på bättringen. — — På predikstolen prediken J döden för de lewande, och i biktstolen lifwet för de döda — — Gifs bland eder någon Elias, hvars offer af ten Heliga andas eld blifwer antändt?

2. Huru förbrätten J Gud- och Nattnards förhören? Den som bäst kan läsa utan till, han kan sin kristendom, sägen J. Den admitteren J till Herrans Nattnard, så dödd han är. De äldre passera för kristne uppå sitt borgarebressina fullmakter, ålderdom, sitt utvärtas anseende. — —

3. Huru gören J sjukbesöken? —

J hafwen förr smekat edra åhbrave och warit lösa bestyrplare, åtnöjt eder med deras utvärtas Skyrko- och Nattnardsgång och tagit deras lekamliga goda till gods.

J hafwen en annan salighetsordning i biktstolen — —

Witad

Tryckt hos W. N. Angren 1852.

Här brynen I alla dörrar och fönster (till himmelen) för Natursläkter, Episkoper och Fariseer m. m.

4. Huru hafwen I granskat böcker? mörkt och ordligt hafwen I blandat nå: ens förvärfswande med des tillämpning — insäbt hjälpsen i rättfärdiggörelsens werk.

5. Huru hafwen I haft tillsyn öfwer lägre prestes? — Herrar i ert embete — blinde ledare — egenhyttige — afundsjuke — hbgdragne — oförfarte — werkligt sünnade — owise — swage — Kättarmakare hafwen I varit. I misfänken de unga presternas afswarligare emjerg om sin och andras salighet. —

6. Huru hafwen I fullgjort edert konsistoriella embete? Hafwen I sökt utröna edra ähörares själatillstånd och erfelen till den egadaktighet, kallfönnighet och orinighet, som så allmänt — öfwerklagas? — Hafwen I sett till, huru kriget med saken föras skall, Guds tempel tvagas, Evangelium predikas, andans merk i syndares hjertan legghnas, utföras och fullbordas intill Jesu Kristi dag?

Desa 6 punkter, hvarur detta fragment är utdraget, blifwo till nytte för elerus hoderums, som detta läse!

— — — — —
Några ord om hundskall.

Det var en mästa stor fullhund, som sade till Presten: "Presten och hunn förjerna föda med munn." Det kunde fullhunden icke hafwa så orätt uti; ty om man får tro hvad Profeten Esajas säger om de stumma hundar, som skälla tytet, så synes det verkelligen wara såsom fullhunden uttröde sig, "att Presten och hunn

förtjena födan med munn." Men om hunden skall förtjena föda med munn, så måste han ställa antingen på willebråd eller på tjufwär. Om han icke duger att ställa, så blir han snart hängd. Nu — finns det verkelligen mycket wilde i stogen, som jägaren kunde fånga, om han hade goda jagthundar, men thj wär! Herren måste klaga öfwer Lärarena i Israel, att de äro stumma hundar, de ställa intet; i synnerhet menas här sådana hundar, som ställa på tjufwär: jag menar nådatsjufwär. Lutherska kyrkan är nu full af nådatsjufwär; men de stumma hundar ställa intet, emedan de anse för beqwämare, att sitta för brasan och sola sig i eldfeinet eller ligga under bänken och hvilas sig i all maktighet. En god fähund bdr icke få för mycket i mat, ty då blir han lat och ställer icke; han följser icke herden till stogen för att walla horden, utan kryper heldre under fången för att smygga sig undan eller undandra sig beswäret. Wanligen plåga hundarne, sedan de fått mot om quallen, föras ut för att ställa på tjufwär, som smygga sig i mörkret, och halkas gården, när alla människor sowwar; men stumma hundar ställa intet, utan lägga sig hopkrumpna i förslugan. Desa stumma hundar förjerna ingen föda med munn, och derför måste de hängas. Det är wisserligen bedröfligt, att Herrans hundar äro för det mesta, stumma hundar; de ställa intet, ehuru kyrkan är full med nådatsjufwär; de duga hwarken till jagthundar eller wallhundar, emedan de äro stumma. Om de ändå skulle ställa på det willebråd, som nu finnes öfwer allt i denna werldens wilda stogar, så skulle Herren hafwa någon nytta af dem; men när de äro stum-

ma, så göra de icke rätt för maten. En Prest frågade en vis Wis Embetsman, hwariföre han sålän eller alldrig gick i kyrkan? "Hwad skall jag der göra?" svarade Embetsmannen: "Skall jag sitta der och höra på hundskall? Embetsmannen kom då icke ihåg hwad Carl den XI svarade en vis rosmän, som tyckte att hundskallet i kyrkan gick allt för långt: sålänge Presten predikar utur Petri och Pauli skrifter, måste wi tåga och höra på. Det finnes verkligen ett förfärligt hundskall inom Bibelns vermar; men lika litet som Profeternas och Apostlarnes samtida wille höra på hundskall, lika litet wilja nu tidens dygdiga menniskor höra på hundskall. Wi äro inga horor, råfware eller råbeckar, som skola jagas af galna hundar till helwetet. Wi äro ett upplyst och dygdesamt släkte: icke land och skinnas inga tjuswar och skälmar, inga horor eller menedare, inga krögare eller fullhundar, som behöwa jagas till helwetet genom ett infernaliskt hundskall. Wi äro äkta Lutheraner och behöwa icke bigta oss för någon. Aldrig minst behöfwet någon Lapphund komma och ställa på hederligt folk, och wi mena, att Regeringen borde sätta sina Christna hundar i band. Det war icke så länge sedan hundsfukan graserade i Stockholm, och alla galna hundar måste hängas — men — huru står det till med hjertat på dessa horor, som frukta för hundskall? hela werlden undrar och jag undrar alldramest, om icke alla, som frukta för hundskall, äro flera pultrener. Uminstörre äro de inga hjeltar i treua, det skall Gud weta. Att de flesta, som nu för tiden kalla sig äkta Lutheraner, lefwa wärrer än hedningar, det kan historien om de sämsta folkslagens

leder bewisa. Ut i det gamla Grefeland, ut i det gamla Rom, sinnos långt re rare och enklare seder, än nu ut i Christenheten. Sedesförförswet ut i Europa har stigit till en förwånande höjd, så wäl i städerna som på landsbygden. Ut i Stockholm födes hwart tredje barn oäkta, samt i proportion derefter ut i de mindre städerna. Tyllerri lasten har tagit öfwerhand ut i alla Sveriges Provincer. Gordoms wäsendet följer dernäst, hwilket numera ibland de bildade och halfbildade icke anses för wanbedrande. En bildad man anses icke hafwa förlorat sitt mennisko wärde eller sin aktning ibland hederligt folk, ehuru han lefwer i samlag med konor. Utom alla andra lagbrott, som tilltaga med hwarje år, såsom mölder, mord och sjelmord, råfwerier, slagsmål, swordomar, Guds namns misbruk, sabbatens wanhelgande och uppenbart Religions förakt, hwaraf slutligen måste följa både fysisk och moralisk, både lekamlig och andlig förslappning, ifrån individen eller den enskilde till familjen och staten. Wåra förnämsta Herrar likna mera björnar och lejon, än förnuftiga djur: våra bildade damer likna mera markattor än förnuftiga hunddjur: våra bönder likna busfeloxar och swin. För sådane menniskor, som ut i moraliskt (andligt) afseende likna björnar och lejon, markattor och swin, borde verkligen ett hundskall anställas; men Herrans hundar äro stumma hundar, de ställa intet: de frukta för björnar och lejon; på markattor wilja de icke ställa, och swinen förakta de. Och om några af dessa stumma hundar se utswen komma, så kropa de under sängen och draga rumpen mellan benen, som skamliga hundar. Samnerligen — — dessa stumma hundar de

ra icke rätt för maten: de måste hängas och skinnat afdragas. Den tid skall komma, att alla stumma hundar skola dingla i galgen; ty när massan af folket, genom deras lättja och försumlighet, sjunkit ner uti andeligt mörker och moraliskt förblindelse, skall det icke dröja länge, innan denna råa massa, upretad till Politiskt fanatism, börjar roya hurra för mej och dig! alla man i respekt och tjuftven i ändan: hängu den sista kungen i den sista Prestens tarmar: hurra för mig och dig! den dag förblummes alldrig.

Om första anledningen till wäckelserna i Torneå Lappmark.

Fortf. från N:o 8

År 1839 inträffade en händelse, som bidrog, ehwad den kunde, att möka det hårda hjertat och nedstämma kärleken till det jordiska. Min hustru hade framsködt twillingar 1836; det war en son och en dotter. Dessa swärmade omkring föräldrarne, när de börfade springa. Många hustru drömmar om twilling parets framtida lycka och sällhet swäfwade i Föräldrarnes inbillning, när dessa små ledde hwarandra genom rummen, eller dansade på golfwet eller soltrade med hwarandra under sina oskyldiga lekar. Men den hustru inbillningen om twilling parets framtida sällhet sträckte sig icke ertom tidens gräns; dertöre skulle också sorgen blifwa kånbar, när den lilla telningen dog i meslingen. Det war den lilla twilling brodern, som lemnade föräldrarnes och sina sysskon förjande på jorden. Han war sin

twilling syfter wida öfwerlägsen uti kroppstorlet, stöhet och förstånd; men döden sparar ofta det swaga och tar det starka. Min hustru låg sjuk, när lilla Lewi dog; men dödsbudet hattes icke gå henne så djupt till hjertat, ty hon skattade sig lycklig, då hon blifwit ansedd wärdig, att bära frukt för himmelriket. Men på mitt hjerta gjorde detta dödsfall ett djupt och långvarigt intryck. Lilla Lewi och hans twilling syfter Elisabeth hade ofta kommit springande emot Pappa när han kom hem från skogen: om det fanns någon wacker fogel i skjutwäskan, så flugo de bära in den till mamma; men nu fanns ingen Lewi mer, som bar in den wackra fogeln. Den tanken war dock den hustru wäste, att lilla Lewi är den första, som kommer springande mot Pappa, och Mamma på ewighetens gröna strand. Meniskan behöfwer werkeligen några påminnelser om sin dödlighet; annars glömmar hon alldeles bort ändamålet med sin tillvaro på jorden. En sådan påminnelse war Lewis dö. Men en ännu starkare påminnelse fick jag 1842, då en bröst åkomma ingaf mig den föreställningen, att jag hade fått lungfot, och att döden owillkorligen skulle blifwa slutet på denna sjukdom. Här blef nu den fixa Idén uppväckt: beställ om ditt hus, ty du måste dö. Och nu fört infann sig en allwarlig och djup fruktan för döden. Huru kom det till, att jag kunde wara beredd att dö 1832, och 10 år derefter kunde jag icke wara beredd? och likwäl war det wid de båda tillfällena gifwet, att jag skulle dö. Förre gången war jag werkeligen nära döden, och tog för gifwet, att döden war nära; men kände dock ingen fruktan för döden: jag tyckte mig för egen del

wara beredd att dö, men sednare gången kände jag, att jag icke war beredd, huru döden icke war så nära, som förra gången; ty jag war icke fängliggande, utan gick oppe, och wandrade; men fruktan för döden war nu ganska stor och bekymret om själens frällning war nu större, än bekymret om de efterlemnades bergning. Huru will nu Filosofen förklara detta förhållande? Han påstår, att fruktan för döden är en swaghet: och den är säg, som icke kan möta döden med kallsinlighet. Men det är ännu osäkert, hwilken ande det är, som stärker Filosofens mod i döds stunden. Om det är stolthetens ande eller egenrättfärdighetens svart-ande, som ingifwer Filosofen mod att trottsa döden, så will jag be Gud bewara hwarje Christen själ för ett sådant lugn, som utmärker den högsta graden af stolthet och förakt för det heliga. Man har wisserligen hört mången egenrättfärdig svart-ande utropa i döds stunden: jag döer med lugn i medvetandet af min ofkuld: jag känner ingen förebräelse för begångna felsteg: jag har upfyllt mina pligter och tror mig kunna bestå med ära inför Gud och människor. En sådan trosoberöfning i dödsstunden låter ungefärligen som den raglande Prestens, när han stöp i fullan: "jag skall wisa Gud midt för näsan, att jag kan stå burken och lefwa dygdigt". I sjelfwa werket är en sådan trosoberöfning en hädelse; men någon bättre trosoberöfning har den stolte egenrättfärdigheten icke att afgifwa. Det är hans werkliga öfwerlygelse.

Jag har hört berättas, att en wis Bruks Patron, som lefwat sin werld hederligt och ärligt igenom, samt utan klander af werlden, lät kalla Prosten i församlin-

gen till sig, när den förstnämnde kände att döden närlades. Bruks Patronen, som kände sig vara på en dålig wäg, förebrädde Prosten hans kallsinlighet, och sade ibland annat: "Ni har varit Värdare i Församlingen en lång tid, men ni har alldrig sagt mig ett enda ord om det enda nödwändiga. Men Prosten upptog förebräelsen med kallsinlighet, och sade: nå min Bror, hwad är detta för grubbleri? Det är också allmänt bekant, att Prosten hatar allt grubbel. Men om Bruks Patronens förebräelse förnyas i Öwigheten, då skulle det vara märkwärdigt att höra, huru Prosten då reder sig. Det skulle vara märkwärdigt att höra, huru Prosten då kan befria sig från allt ansvar. Här i werlden går det waneligen så till, att Prostar och Bruks Patroner dricka brods skål i punsch glaset; men sällan skulle man höra, att Prostens samwete är ömtåligt för det sedesförderf och det religions förakt, som Bruks Patronen uppväcker i Församlingen genom sitt brennwins sfudereri; skulle det finnas någon Prost, som wågade säga Bruks Patronen sanningen, så skulle det snart blifwa slut med grannsamjan. Som sagt är, hade fruktan för döden infunnit sig hos denna Bruks Patron, men den kom för sent. Filosofen påstår, att fruktan för döden är en swaghet; och den Prosten, som ansåg den döendes fruktan för "öndligt grubbel", är säkert icke ensam i sitt slag. Men Värdaren påstår, att fruktan för döden åtföljer wisas syndomar. Sälunda påstas det allmänt af Värdare, att lungfärgiga personer icke hysa någon fruktan för döden, emedan de lefwa ända till sista stunden uti den behagliga illusionen, att det blir bättre, Och sällan har någon

Läkare så godt uti sig, att han i tid underrättar patienten om den nära förestående skilsmessan från jorden. Det synes åtminstone för patienten sjelf vara nyttigt att weta, om sjukdomen är till lifs eller till döds. Men sanningen är i våra dagar sällsynt. Mången Läkare tycks hysa den öwertygelsen, att fruktan för döden påskyndar döden och att man derföre bör lifwa patienten med ett bedrägligt hopp till det yttersta; men om Läkaren har något samwete, så borde han tala rena sanningen, och icke låta lögnens ande vara herrskande. För alla patienter är det högst ödwändigt, att weta om döden är nära; det är nödwändigt både i lekamtligt och andeligt affeende; ty menniskan kan aldrig förtidigt bereda sig till döden; och om han har något att beställa om sitt hus, så är det ingen skada, em detta sker i tid. Nå filosofen säga, att fruktan för döden är bewis på swaghet; må våra äkta Lutheraner säga, att det är ett öndigt grubbel; och må sälligen Läkaren påstå att fruktan för döden med öfver många sjukdomar; jag påstår, att fruktan för döden kan aldrig komma för tidigt, men wäl kan denna fruktan komma för sent, och då hjälper intet grubblande mera.

För mig war fruktan för döden en ögnasakwa; ögonen öppnades både för det framfarna och det tillkommande. Jag såg följderna af min ögnadtliga lesnad framstä i Ewigheten; ty i det hela hade min lesnad warit mera ögnadtlig än gudfruktig, ehuru jag i werldens ögon kunde anses för ett dygdemönster. Alla ungdoms synder kommo nu fram för min åskådning. Det har eserät förundrat mig huruledes alla dessa mandater woro

likom gלבnda, ända till des förenämnde fru an för döden insann sig; det kunde icke vara annat än den döda tron, som ända dittills borskynt dem. Och hwad kunde det wäl vara annat än samma döda tro, som 10 år förut, då jag låg nära döden, hindrade all fruktan för döden att infinna sig? jag tyckte mig då vara beredd att dö; men 10 år seduare, då den förutnämnde bröstsjukdomen plågade mig, war jag alldeles icke beredd att dö. War det nu denna sjukdomens art, att den skude hafwa med sig fruktan för döden, eller war det sorgen öfwer Lewis död, som hade gjort hjertat ömtåligare för passionernas intryk, eller war det en påminnelse ifrån den hittills skände Guden, som uppväckte denna fruktan, hvilken sedermera blef så fruktans wärd för alla frögare och sällhundar? jag kan icke erinra mig annat än att jag från denna tid blef dragen likom med wäld af en högre magt till att känna, tänka och handla twärt emot min egen wilja, så att min egen och andras wälske icke är ett werk af egen wilja. Om än werlden wille säga, att det är ett werk af djeswulen, såsom Judarne och Hedningarne trodde om Christendomen, så wet jag dock på nytt samwete, att det icke är mitt eget mer; min egen wilja och min egen ouden natur har varit lika motsträfwig som Moses, när Gud befallte honom föra Israels barn ut Egypten; han förebär allehanda ursäkter och till slut sade han rent ut: "sticka hwilken du will Herre." Men det half intet; Han måste resa; det blef en inre nödwändighet. Det förstås, att fruktan för döden uppväckte först en allwarlig längtan efter egen själs frälls-

ning i samma men, som den ärrnate äggen för den afgründ, som låg framför mig. Jag såg väl icke i afgrunden så klart, som många bland de wäckta har sett den, men jag såg den likväl i andan, jag såg äfwen, att det stod illa till med Församlingen; men de medel, som skulle verka en sinnes förändring hos den, woro ännu för mig förborgade. Jag hade alltid hyst en stor affky för öfverlastade personer, och denna affky stegrades, ju mera felleri lasten tilltog. Ehuru sjelf hushållsaktig och sparsam, kunde jag dock aldrig förlika mig med krögarena, hvilkas nedriga egennyttia utarmade Församlingen. Jag wille således aldrig taga emot någon så kallad skänk af personer, som icke woro rediga, och i allmänhet war det motbjudande, att taga emot Lapparnes så kallade skänker, emedan de skulle trakteras med braunntwin för dessa skänker. Allt detta gjorde, att jag hyste ett andeligt hat till alla krögare och fyllhundar, och tror, att hwarje annan prestman borde bära hat till de Nikolaiters lärden, som gör menniskan både blind och döf för alla förnuftiga föreställningar. Så borde väl äfwen hwarje förnuftig människa inse, att ju mera fattig personalen ökas, desto flere tiggare får Presten föda; desto mera besvär måste han widkännas för att skaffa dem hjelp. Jag försökte flere gånger att få hjelp af Församlingen åt sådana fattige, som saknade anhörige, men Församlingen war ogen och Landshöfdingens Embetet resterrättligt. De fattige singo således ingen hjelp, och detta wäckte hos mig både bekymmer och harm. Det wäckte bekymmer, emedan jag ännu den tiden hyste ett slags naturligt medlidande med de fattige;

men detta medlidande har nu alldeles förswunnit, sedan jag blifwit fullkomligen öfwerthygad derom, att det icke är Gud, utan djefwulen, som gjort dem fattiga. Det wäckte harm, emedan det syntes obilligt att Presten skulle föda de trashankar, som krögarena gjort utfattiga. Just wid denna tiden ungefärligen kom det absoluta Brennwins förbudet till Lappmarken; det hade väl redan någon tid förut varit förbud mot brennwins införsel till Lappmarken, men detta verkade intet, så länge som Rum och Cognac war loflig. De Handlande förde färgadt brennwins under namn af Cognac till Lappmarkerna; och hwilken kunde Controllera det? om det hade funnits någon bland kronobetsningen, som wägat med allwar angripa krögarena, så hade han måst äta lifwet. När nu allt spirituöst blef förbudet till införsell i Lappmarkerna, då fick jag en önskad anledning att ifra mot krögare och fyllhundar. Wid större högtider, då Lappallmogen war mera allmänt samlad hölls skarpa tal och predikningar mot krögare och fyllhundar, och efter predikan upplästes det kongl. förbudet mot införandet af starka drycker wid 50 Rdr:s wite; men äfwen detta verkade intet: det uppväckte till en början endast förbittring. Man söp i harmen, så snart man kommit ut från kyrkan. Och sjelfwa församlingens klofware, som sjelf war den första krögaren i Församlingen, ställde sig ofta midt för kyrkddörren och tog sig en klunk ur sin harmflaska, midt för Församlingens åsyn; och detta gjorde han när Presten kom ut ur kyrkan. Det skedde för att wisa, att han icke aktade hwarken det kongl. förbudet eller den predikan han nyss hört. Ännu om wintern 1842 fanns

ingen nykterhetsvän i hela församlingen, utom en Lapp, som gaf nykterhets löfte, hwilket jag för bättre minnesfull och ett godt exempel kungjorde i kyrkan. Denna kungörelse wäckte ett stort allarat i de allierade krögarenas och fullhundarnes läger. Kloackaren i Församlingen anade oråd. Han fruktade, att andra kunde följa exemplet Och då tänkte han, om Lapparne upphöra att supa, då är jag ruinerad. Denna storkrögare är en slags Herremann och rotentat i Församlingen. När Lapparne skyttade om wåren, lemnade han på credit ett halft stop eller ett stop åt somliga af det rinnande slagget; och när Lapparne kommo till baks om hösten, for han till deras låta och tog då en slag rehn för det halwa och en förre slag rehn för det hela stopet. En mindre slag rehn kunde då gälla 5 rdr. och en förre slag rehn 8 à 9 rdr. rgs. Man kan säga, att en sådan handel kan bära sig. Om någon Lapp war så dum att han wille pruta, så hotade krögaren dels att stämma Lappen för fylla, dels ock att sparka ut honom, i fall han nästa gång wille sätta sin fot inom tröskeln. Allt detta verkade wäl en hemlig fruktan och ett hemligt hat till krögaren, men allmogen underkastade sig bestädligt krögarens tyran; ty krögaren war tillika en slags Handelsman, och kunde anklaga hwilken som händst, då ingen i hela församlingen war fri från lagbrott. Då storkrögaren hade fått så stor magt öfwer allmogen, war det icke underligt att han anade oråd, när jag kungjorde i kyrkan, att en af Församlingens medlemmar, Pehr Jonson Pilto, hade ingått i nykterhets förening, och ossagt sig alla spritubösa dryckers brnk.

Stor krögaren kom dertföre söndagen derpå och wille att kungörelsen skulle återtagas, emedan Pehr Jonson Pilto brutit sitt nykterhets löfte samma dag, som kungörelsen afkunnades. Det gjorde den stackars krögaren så ondt i hågen, att han icke kunde få någon Samuels frid, innan denna Nykterhets förening blifwe tillintet gjord. Men jag gjorde mig icke så brått om med kungörelsens återtagande, innan jag fått weta rätta sammanhanget. Pehr Johansson Pilto hade icke brutit sitt nykterhets löfte, ehuru han druckit ett glas rödt win på sin broders bröllopp. Men krögaren påjod, att det war det samma, om han druckit win eller brennwin. Och detta påstå alla krögare och fullhundar ännu, att den icke är någon Nykterhets vän, som dricker win. En wis Säradsbördinge ha welat öfwerthga mig, att den som will wara en rätt Nykterhets vän, bör icke dricka annat än watten; ty om man dricker swag dricka så är man icke nykter. Detta må tjena Nykterhets wännerna till estersrättelse, att de icke må beswära de nykra fullhundarnes samweten. Jag för min del har först upphört att smaka sinkel, sedan har jag upphört att smaka destilleradt brennwin; derpå har jag upphört att smaka punsch och toddy, och till slut har jag måst upphöra att smaka win, undantagandes wid Nattwarden, och wid wisa sjukdoms tillfällen, efter Läkarens ordination, och slutligen, om Nykterhetens motståndare finna sitt samwete beswäradt deraf, att jag dricker ett glas öl, som dock icke sinnes i mitt hus, så skall jag upphöra dermed; och om de ännu anse det för synd, att jag dricker ett glas swagdricka, så skall jag äfwen upphöra dermed, på det att alla Nykterhetens fiender må få samwetsfrid.

Sedan Jag blifwit någorlunda återställd till hälsan, efter den omtalade bröstsjukdomen, reste jag till Hernösand för att undergå Pastoral Examen. Jag war ännu wid min ankomst till Hernösand ansedd för äkta Lutheran; och ingen kunde misstänka mig för secterism eller pietism. Jag hörde att den sörsta rumlaren i domcapitlet swor åt Pastor Dylund, som då war Högmessso Predikant i Hernösand. Swad, tänkte jag, kan den predikanten hafwa gjort för illa, när han blir hatad af äkta Lutheraner?

Forts.

Anmälan.

Tidningen "Ens Kopandes Röst i Öknen" kommer att, will Gud! nästa år fortsättas af samma Redaktion och med samma praenumerations pris, 32 sk. b:ko., när praenumeration sker derecte hos Redaktion, som i förömslag afskickar den till Pränumerantens närmaste Post-Contor. När Pränumerations skedde till Post-Contoren, tillägges wanligt postarfwo-de. Piteå i November 1852.

Redaktionen.

Piteå

Tryckt hos B. N. Nygren 1852.

Tidskriften

Ens Kopandes Röst i Öknen.

 N:o 12. December. 1852.

Om första anledningen till wäckelserna
i Torneå Lappmark.

Forts. från N:o 11.

Har han måhända träffat gammel adam på det öma? Jag för min del a hörde hans predikningar med nöje: han gick på djupet af mennisko hjertat; just der träffar man ed de sörsta fiskarna. Den som will lära menniskan rätt känna sin förnedring, han måste mana opp alla djeflar ifrån afgrunden; de ligga wäl och kura gömma i hjert gropen, men måste ut, som björn ur i-det, när predikanten sticker uti dem. Detta kallat werlden för skvinteri, secterism och pietism, när någon will gräfwä uti mennisko hjertats nedriga och ogudaktiga hemligheter; men Dylund särade icke, skar och raspade icke det ömtåligena mennisko hjertat, utan widbröde det endast med sanningens udd, och ända fick han namn af Läsar predikant. Jag war som sagt är ansedd för äkta Lutheran i Hernösand, ända till des den Latinska afhandlingen "Crapula Mundi", kom ut af trycket; då fick jag höra af samma Prost, som hade sagt till den döwende Bruks-Patronen: "hwad är det för grubblereri!"